

SLOVENSKÁ REPUBLIKA

NÁLEZ

Ústavného súdu Slovenskej republiky

V mene Slovenskej republiky

IV. ÚS 110/2014-31

Ústavný súd Slovenskej republiky na neverejnom zasadnutí 19. júna 2014 v senáte zloženom z predsedu Ladislava Orosza, zo sudkyne Ľudmily Gajdošíkovej (sudkyňa spravodajkyňa) a sudcu Jána Lubyho prerokoval prijatú sťažnosť J. D., zastúpeného advokátom JUDr. Štefanom Mesárošom, Štefánikova 84, Nitra, ktorou namieta porušenie svojho základného práva podľa čl. 17 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky a práv podľa čl. 6 ods. 1 a čl. 7 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd uznesením Krajského súdu v Nitre sp. zn. 2 Tos 84/2013 zo 6. augusta 2013, za účasti Krajského súdu v Nitre, a takto

r o z h o d o l :

1. Základné právo J. D. podľa čl. 17 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky a jeho právo podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd uznesením Krajského súdu v Nitre sp. zn. 2 Tos 84/2013 zo 6. augusta 2013 **p o r u š e n é b o l i .**

2. Uznesenie Krajského súdu v Nitre sp. zn. 2 Tos 84/2013 zo 6. augusta 2013 **z r u š u j e** a vec mu **v r a c i a** na ďalšie konanie.

3. Krajský súd v Nitre **j e p o v i n n ý** uhradiť J. D. trovy konania v sume 284,08 € (slovom **dvestoosemdesiatštyri eur a osem centov**) na účet jeho právneho zástupcu

JUDr. Štefana Mesároša, Štefánikova 84, Nitra, do dvoch mesiacov od právoplatnosti tohto nálezu.

4. Vo zvyšnej časti sťažnosti **n e v y h o v u j e .**

O d ô v o d n e n i e :

I.

Ústavnému súdu Slovenskej republiky (ďalej len „ústavný súd“) bola 13. novembra 2013 doručená sťažnosť J. D. (ďalej len „sťažovateľ“), ktorú podal prostredníctvom svojho právneho zástupcu, advokáta JUDr. Štefana Mesároša, a ktorou namieta porušenie svojich základných práv podľa čl. 17 ods. 1, čl. 40 a čl. 48 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky (ďalej len „ústava“) a práv podľa čl. 6 ods. 1 a čl. 7 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd (ďalej len „dohovor“) postupom Okresného súdu Nitra (ďalej len „okresný súd“) v konaní vedenom pod sp. zn. 3 Nt 11/2013 a jeho uznesením zo 17. júna 2013 a postupom Krajského súdu v Nitre (ďalej len „krajský súd“) v konaní vedenom pod sp. zn. 2 Tos 84/2013 a jeho uznesením zo 6. augusta 2013 (ďalej aj „napadnuté uznesenie“). Sťažnosť doplnil prostredníctvom splnomocneného advokáta podaním doručeným 3. decembra 2013.

Zo sťažnosti a z jej príloh vyplýva, že sťažovateľ bol rozsudkom okresného súdu č. k. 1 T 109/2009-598 z 30. júna 2011 v spojení s uznesením krajského súdu sp. zn. 1 To 66/2011 z 8. novembra 2011 uznaný za vinného zo spáchania pokračovacieho zločinu lúpeže podľa § 188 ods. 1 a 2 písm. b) a c) Trestného zákona spolupáchatelstvom podľa § 20 Trestného zákona, za čo mu bol uložený súhrnný trest odňatia slobody vo výmere 12 rokov. Trest mu bol uložený s použitím tzv. asperačnej zásady podľa § 41 ods. 2 Trestného zákona.

Sťažovateľ podal 26. apríla 2013 návrh na povolenie obnovy konania, v ktorom sa odvolával na nález ústavného súdu sp. zn. PL. ÚS 106/2011 z 28. novembra

2012 vyhlásený v Zbierke zákonov Slovenskej republiky 21. decembra 2012 pod č. 428/2012 Z. z., ktorým ústavný súd rozhodol, že v § 41 ods. 2 Trestného zákona slová v texte za bodkočiarkou „*súd uloží páchateľovi trest nad ½ takto určenej trestnej sadzby odňatia slobody*“ nie sú v súlade s čl. 1 ústavy.

Okresný súd zamietol návrh sťažovateľa uznesením sp. zn. 3 Nt 11/2013 zo 17. júna 2013. Sťažovateľ podal proti tomuto rozhodnutiu sťažnosť, o ktorej rozhodol krajský súd uznesením sp. zn. 2 Tos 84/2013 zo 6. augusta 2013 tak, že ju zamietol. Krajský súd v napadnutom uznesení konštatoval, že v konaní o návrhu na povolenie obnovy konania súd skúma splnenie podmienok podľa § 394 ods. 1 Trestného poriadku, t. j. či vzhľadom na nálezy ústavného súdu sp. zn. PL. ÚS 106/2011 z 28. novembra 2012, ktorý je skutočnosťou súdu skôr neznámou, by pôvodne uložený trest bol v zrejmom nepomere k závažnosti činu alebo pomerom páchateľa. Vo veci sťažovateľa krajský súd dospel k záveru, že trest uložený v pôvodnom konaní nie je v zrejmom nepomere k závažnosti činu, pretože sťažovateľ sa dopustil pokračovacieho zločinu lúpeže s ďalším páchateľom na pracovničkách herne, ktorá bola vykonaná maskovaným páchateľom a so zbraňou, a peniaze si páchatelia rozdelili. Poukázal tiež na to, že sťažovateľ bol už viackrát odsúdený za majetkovú trestnú činnosť aj na nepodmienečné tresty odňatia slobody. Krajský súd uviedol, že uložený trest odňatia slobody považuje za prísny, ale vzhľadom na všetky okolnosti za primeraný, pretože nebol uložený v zrejmom nepomere k závažnosti činu a pomerom páchateľa.

Sťažovateľ s názorom krajského súdu nesúhlasí a argumentuje: „*Senát (samosudca) rozhodujúci o návrhu na povolenie obnovy konania povolí obnovu konania, ak zistí, že odsúdenému bol právoplatne uložený trest podľa asperačnej zásady.*

Senát... preto v rámci obnovy konania neskúma, či právoplatne uložený trest v pôvodnej tr. veci bol, alebo nebol primeraný. (Tak ako to urobil v mojom prípade), pretože tak môže urobiť až senát v pôvodnom konaní.“

Na základe uvedeného sťažovateľ navrhuje, aby ústavný súd rozhodol týmto nálehom:

„1. Základné práva J. D. uvedené čl. 1 ods. 1, čl. 17 ods. 1, čl. 40 ods. 1, čl. 48 ods. 2 Ústavy SR a čl. 6 ods. 1, čl. 7 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd boli postupom Okresného súdu Nitra v konaní vedenom pod sp. zn. 3 Nt/11/2013 a postupom Krajského súdu Nitra v konaní vedenom pod sp. zn. 2 Tos/84/2013 porušené.

2. Uznesenie Okresného súdu Nitra sp. zn. 3 Nt/11/2013 zo dňa 17. 6. 2013 a uznesenie Krajského súdu Nitra sp. zn. 2 Tos/84/2013 zo dňa 6. 8. 2013 sa zrušujú.

3. Okresný súd v Nitre a Krajský súd v Nitre sú povinní nahradiť sťažovateľovi trovy právneho zastúpenia a to do 3 dní odo dňa právoplatnosti tohto nálezu.“

Ústavný súd sťažnosť predbežne prerokoval a uznesením č. k. IV. ÚS 110/2014-12 z 19. februára 2014 ju prijal na ďalšie konanie v časti namietaného porušenia základného práva podľa čl. 17 ods. 1 ústavy a práv podľa čl. 6 ods. 1 a čl. 7 ods. 1 dohovoru uznesením krajského súdu sp. zn. 2 Tos 84/2013 zo 6. augusta 2013. V nadväznosti na to ústavný súd vyzval predsedníčku krajského súdu, aby sa vyjadrila k prijatej sťažnosti, ako aj k tomu, či krajský súd trvá na konaní ústneho pojednávania.

Predsedníčka krajského súdu sa k sťažnosti vyjadrila prípisom č. Spr 263/14 zo 17. marca 2014, v ktorom navrhla, aby ústavný súd sťažnosti nevyhovel. Uviedla, že krajský súd vychádzal pri rozhodovaní aj z vyjadrenia trestnoprávneho kolégia z 11. apríla 2013, z ktorého vyplýva, že nález ústavného súdu sp. zn. PL. ÚS 106/2011 z 28. novembra 2012 nie je dôvodom na povolenie obnovy konania, ale len jednou z podmienok obnovy konania podľa § 394 ods. 1 Trestného poriadku, a to skutočnosťou súdu skôr neznámou. Poukázala tiež na to, že dve odlišné alternatívy rozhodovania o týchto návrhoch spôsobila nedostatočná právna úprava podľa Trestného poriadku a nejednotný výklad § 41b ods. 1 zákona Národnej rady Slovenskej republiky č. 38/1993 Z. z. o organizácii Ústavného súdu Slovenskej republiky, o konaní pred ním a o postavení jeho sudcov v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o ústavnom súde“). Nejednotnosť súdnej praxe bola zjednotená až stanoviskom Najvyššieho súdu Slovenskej republiky (ďalej len „najvyšší súd“) č. Tpj 44/2013 z 26. novembra 2013 (ďalej len „stanovisko trestnoprávneho kolégia“), t. j. vydaný až po napadnutom rozhodnutí.

Právny zástupca sťažovateľa vo svojom stanovisku k vyjadreniu krajského súdu poukázal na stanovisko najvyššieho súdu č. Tpj 44/2013 z 26. novembra 2013 potvrdzujúce dôvodnosť sťažnosti.

Účastníci konania oznámili ústavnému súdu, že netrvajú na tom, aby sa vo veci konalo ústne pojednávanie, a preto ústavný súd v súlade s § 30 ods. 2 zákona o ústavnom súde upustil od ústneho pojednávania, keďže od neho nebolo možné očakávať ďalšie objasnenie veci.

II.

Ústavný súd rozhoduje podľa čl. 127 ods. 1 ústavy o sťažnostiach fyzických osôb alebo právnických osôb, ak namietajú porušenie svojich základných práv alebo slobôd, alebo ľudských práv a základných slobôd vyplývajúcich z medzinárodnej zmluvy, ktorú Slovenská republika ratifikovala a bola vyhlásená spôsobom ustanoveným zákonom, ak o ochrane týchto práv a slobôd nerozhoduje iný súd.

Podľa čl. 17 ods. 1 ústavy osobná sloboda sa zaručuje.

Podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru každý má právo na to, aby jeho záležitosť bola spravodlivo, verejne a v primeranej lehote prejednaná nezávislým a nestranným súdom zriadeným zákonom, ktorý rozhodne o jeho občianskych právach alebo záväzkoch alebo o oprávnenosti akéhokoľvek trestného obvinenia proti nemu.

Podľa čl. 7 ods. 1 dohovoru nikoho nemožno odsúdiť za konanie alebo opomenutie, ktoré v čase, keď bolo spáchané, nebolo podľa vnútroštátneho alebo medzinárodného práva trestným činom. Takisto nesmie byť uložený trest prísnejší, než aký bolo možné uložiť v čase spáchania trestného činu.

Sťažovateľ namieta porušenie svojich práv v súvislosti so zamietnutím jeho návrhu na povolenie obnovy konania.

Krajský súd odôvodnil svoj právny záver, že vo veci sťažovateľa nie sú splnené podmienky na povolenie obnovy konania, v relevantnej časti napadnutého uznesenia takto:

„Podľa § 394 ods. 1 Tr. por. obnova konania, ktoré sa skončilo právoplatným rozsudkom alebo právoplatným trestným rozkazom sa povolí, ak vyjdú najavo skutočnosti alebo dôkazy súdu skôr neznáme, ktoré by mohli samy o sebe alebo v spojení so skutočnosťami a dôkazmi už skôr známymi odôvodniť iné rozhodnutie o vine alebo vzhľadom na ktoré by pôvodne uložený trest bol v zrejmom nepomere k závažnosti činu alebo k pomerom páchatel'a, alebo uložený druh trestu by bol v zrejmom rozpore s účelom trestu, alebo vzhľadom na ktoré upustenie od potrestania alebo upustenie od uloženia súhrnného trestu by bolo v zrejmom nepomere k závažnosti činu alebo pomerom páchatel'a alebo by bolo v zrejmom rozpore s účelom trestu.

Vo veciach, v ktorých bol podaný návrh na obnovu konania opierajúci sa o Nález Ústavného súdu SR zo dňa 28. 11. 2012 sp. zn. PL. ÚS 106/2011 (zverejnený 21. 12. 2012 pod č. 428/2012 Z. z.) súd skúma splnenie zákonných podmienok obnovy konania uvedených v § 394 ods.1 Tr. por., t. j. či vzhľadom na Nález Ústavného súdu (ktorý je novou skutočnosťou súdu skôr neznámou) by pôvodne uložený trest bol v zrejmom nepomere k závažnosti činu alebo k pomerom páchatel'a.

Súd I. stupňa správne skúmal uvedenú skutočnosť a svoje závery aj správne uviedol v písomnom odôvodnení napadnutého uznesenia.

... Pri ukladaní daného trestu súd I. stupňa vychádzal zo zákonom stanovenej trestnej sadzby činu najprísnejšie trestného uvedenej pri ustanovení § 188 ods. 2 Tr. zák., teda 7 rokov až 12 rokov, pričom uvedenú zákonom stanovenú sadzbu upravoval v zmysle tzv. asperačnej zásady uvedenej § 41 ods.2 Tr. zák. platnej v čase rozhodovania súdu I. stupňa (11 rokov 6 mesiacov až 16 rokov).

V dôsledku Nálezu Ústavného súdu by táto trestná sadzba bola 7 rokov až 16 rokov.

Nadriadený súd je toho názoru, že trest, ktorý bol obžalovanému uložený v pôvodnom konaní nie je v zrejmom nepomere k závažnosti činu, pretože obžalovaný sa dopustil pokračovacieho zločinu lúpeže s ďalším páchatel'om na pracovníčkach herne,

ktorá bola vykonaná maskovaným páchatelom a so zbraňou. S peniazmi sa páchatelia rozdelili.

Je potrebné poukázať tiež na tú skutočnosť, že odsúdený D. bol v minulosti už viackrát trestaný pre majetkovú trestnú činnosť aj na nepodmienečné tresty odňatia slobody.

V danom prípade bol trest uložený aj pri zrušení časti asperačnej zásady v trestnej sadzbe 7 až 16 rokov.

Trest odňatia slobody uložený odsúdenému považoval nadriadený súd a to aj po použití Nálezu Ústavného súdu SR za síce prísny, ale vzhľadom na všetky skutočnosti za primeraný, pretože nebol uložený v zrejmom nepomere k závažnosti činu a pomerom páchatela.

V prípade odsúdeného tak neboli splnené zákonné podmienky obnovy konania podľa § 394 ods. 1 Tr. por. tak ako na to už správne poukázal aj súd I. stupňa v písomných dôvodoch napadnutého uznesenia. “

Vzhľadom na svoju ustálenú judikatúru, podľa ktorej odôvodnenia rozhodnutí prvostupňového súdu a odvolacieho súdu nemožno posudzovať izolovane (II. ÚS 78/05, III. ÚS 264/08, IV. ÚS 372/08), pretože prvostupňové a odvolacie konanie z hľadiska predmetu konania tvoria jeden celok, ústavný súd poukazuje aj na podstatné časti odôvodnenia uznesenia okresného súdu sp. zn. 3 Nt 11/2013 zo 17. júna 2013, v ktorých sa najmä uvádza:

„Zo spisu Okresného súdu Nitra sp. zn. 1 T/109/2009 bolo zistené, že odsúdený bol uznaný vinným v bode 1) v bode 2) rozsudku zo zločinu lúpeže podľa § 188 odsek 1, odsek 2 písmeno b), c) Tr. zák. v spolupáchateľstve podľa § 20 Tr. zák.. Bol mu uložený podľa § 188 odsek 2 Tr. zák. s použitím § 42 odsek 1 Tr. zák. a § 41 odsek 2 Tr. zák. súhrnný trest odňatia slobody v trvaní 12 rokov nepodmienečne so zaradením do ústavu na výkon trestu odňatia slobody so stredným stupňom stráženia. Zo spisu bolo zistené, že odsúdený vykonáva trest odňatia slobody v Ústave na výkon trestu odňatia slobody Želiezovce. Trest vykonáva od 23. 03. 2009. Z odpisu registra trestov bolo zistené, že odsúdený od roku 2003 bol 10 krát súdne trestaný, čo bolo známe i Okresnému súdu Nitra, keď rozhodoval vo veci 1 T/109/2009. Z odpisu registra trestov ďalej bolo zistené,

že Okresný súd Nitra pod číslom 2 T/61/2011 rozsudkom uznal odsúdeného vinného z prečinu krádeže, skutku sa dopustil pred tým, ako bol uznaný vinným rozsudkom Okresného súdu Nitra sp. zn. 1 T/109/2009. Okresný súd Nitra vo veci 2 T/61/2011 upustil od uloženia súhrnného trestu vzhľadom na rozsudok Okresného súdu Nitra sp. zn. 1 T/109/2009 zo dňa 30. 06. 2011 v spojitosti s uznesením Krajského súdu v Nitre sp. zn. 1 To/66/2011 zo dňa 08. 11. 2011.

Je pravdou, že súd odsúdenému uložil trest na hornej hranici trestnej sadzby a v tom čase použil asperačnú zásadu. Odsúdený vo svojom návrhu na povolenie obnovy konania sa odvoláva na nález Ústavného súdu SR PL. ÚS/106/2011, konkrétne na ustanovenie § 41 odsek 2 Tr. zák. odvoláva sa na to, že uložený trest nie je v súlade s článkom 1 odsek 1 Ústavy SR.

Súd pri rozhodovaní, či povoliť obnovu konania, tak ako to navrhuje odsúdený sa zaoberal s otázkou, či odsúdenému bol uložený primeraný trest alebo nie, a vychádzajúc z osoby odsúdeného, jeho predošlý život, ako i odsúdenia, došiel k jednoznačnému názoru, že trest v trvaní 12 rokov nepodmienečne, ktorý trest je na hornej hranici trestnej sadzby, keďže zákonodarca za trestný čin, z ktorého bol odsúdený uznaný vinným hrozí trestom od 7 až do 12 rokov. Súd je toho názoru, že i bez použitia asperačnej zásady vzhľadom na osobu páchatel'a trest, ktorý bol uložený v trvaní 12 rokov je primeraný. Keďže súd považuje trest, ktorý bol odsúdenému uložený za primeraný, je toho názoru, že u odsúdeného nedošlo k porušeniu článku 1 odsek 1 Ústavy SR a ani k porušeniu základných ľudských práv a slobôd a preto návrh na povolenie obnovy konania zamietol podľa § 394 odsek 1 Tr. por. “

V nadväznosti na citované ústavný súd konštatuje, že kľúčová námietka sťažovateľa spočíva v tom, že na rozdiel od právnych názorov, na ktorých je založené napadnuté uznesenie krajského súdu a tiež uznesenie okresného súdu sp. zn. 3 Nt 11/2013 zo 17. júna 2013, zastáva názor, že v jeho veci bolo povinnosťou všeobecných súdov bez ďalšieho povoliť obnovu konania, a to len na základe existencie nálezu ústavného súdu, ktorým ústavný súd rozhodol o časti asperačnej zásady, že nie je v súlade s ústavou, keďže pôvodným rozsudkom okresného súdu sp. zn. 1 T 109/2009 z 30. júna 2011 v spojení

s uznesením krajského súdu sp. zn. 1 To 66/2011 z 8. novembra 2011 mu bol uložený trest odňatia slobody za použitia asperačnej zásady.

Ústavný súd v súvislosti s rozhodovaním o sťažnosti sťažovateľa z vlastnej rozhodovacej činnosti zistil, že v ostatnom období mu bolo doručených viacero sťažností porovnateľných so sťažnosťou sťažovateľa, t. j. išlo o sťažnosti (iných) sťažovateľov, ktorí boli v minulosti právoplatne odsúdení, pričom trest im bol uložený použitím tzv. asperačnej zásady. Títo sťažovatelia (obdobne ako sťažovateľ) sa po vydaní nálezu ústavného súdu o asperačnej zásade svojimi návrhmi neúspešne domáhali povolenia obnovy svojich pôvodných trestných konaní, pričom všeobecné súdy vo svojich zamietavých uzneseniach zhodne uviedli, že v predmetných veciach síce je splnená prvá (formálna) podmienka na povolenie obnovy konania v zmysle § 394 ods. 1 Trestného poriadku spočívajúca v existencii novej skutočnosti súdu skôr neznámej (nález ústavného súdu o asperačnej zásade), avšak nie je splnená druhá (materiálna) podmienka v zmysle § 394 ods. 1 Trestného poriadku, t. j. že by nové rozhodnutie o uloženom treste mohlo byť pre odsúdeného sťažovateľa priaznivejšie (z dôvodu, že by bola použitá pre neho priaznivejšia trestná sadzba, než ktorá bola použitá pri pôvodnom rozhodovaní o treste).

V nadväznosti na už uvedené IV. senát ústavného súdu zároveň zistil, že vo vzťahu k niektorým sťažnostiam namietajúcim nesprávnu aplikáciu nálezu ústavného súdu o asperačnej zásade už I. senát ústavného súdu právoplatne rozhodol tak, že svojimi uzneseniami (konkrétne ide o uznesenia sp. zn. I. ÚS 673/2013 z 13. novembra 2013 a sp. zn. I. ÚS 724/2013 z 11. decembra 2013, pozn.) sťažnosti odmietol ako zjavne neopodstatnené, pričom tieto svoje rozhodnutia založil na právnom názore, podľa ktorého *„Výklad § 41b ods. 1 zákona o ústavnom súde v spojení s § 394 ods. 1 Trestného poriadku plne rešpektuje požiadavku jednosmerného pôsobenia právnych noriem a nemožno ho označiť za arbitrárny alebo zjavne neodôvodnený. Naopak, v dôsledku opačného výkladu, ktorý prezentuje sťažovateľ vo svojej sťažnosti, by došlo k nadbytočnému, formálnemu a neúčelnému prehodnocovaniu právoplatných rozhodnutí v trestných veciach, ktoré by boli na základe návrhov odsúdených bez ďalšieho preskúmané, napriek tomu,*

že už v konaní o obnove konania je zo všetkých okolností zrejmé, že obnovenie konania nemôže pre odsúdeného privodiť iný, resp. priaznivejší výsledok.“

V súvislosti s prípravou meritórneho rozhodnutia o sťažnosti sťažovateľa ústavný súd zároveň zistil, že vo vzťahu k posudzovanému právnemu problému, ktorého podstatou je ústavne konformný výklad § 41b ods. 1 zákona o ústavnom súde v spojení s § 394 ods. 1 Trestného poriadku, bolo medzičasom vydané stanovisko trestnoprávneho kolégia najvyššieho súdu sp. zn. Tpj 44/2013 z 26. novembra 2013, v ktorého bode II sa okrem iného uvádza:

„II. Ak je podaný návrh na povolenie obnovy konania vo veci, ktorá sa skončila právoplatným rozhodnutím, ktorý vychádza len zo skutočností predpokladaných v ustanovení § 41b ods. 1 zákona č. 38/1993 Z. z. o organizácii ústavného súdu, je splnenie podmienok obnovy konania konštatované už v tomto ustanovení. Preto súd už nemôže skúmať splnenie iných podmienok uvedených v § 394 ods. 1 Trestného poriadku, ale obnovu konania povolí podľa § 394 ods. 1 Trestného poriadku z dôvodu uvedeného v § 41b ods. 1 zákona č. 38/1993 Z. z. v znení neskorších predpisov.“

Konfrontujúc právne názory vyjadrené v označených uzneseniach I. senátu ústavného súdu sp. zn. I. ÚS 673/2013 z 13. novembra 2013 a sp. zn. I. ÚS 724/2013 z 11. decembra 2013 a v stanovisku trestnoprávneho kolégia, IV. senát ústavného súdu konštatoval, že sú zásadne rozdielne. V nadväznosti na túto skutočnosť IV. senát ústavného súdu, vychádzajúc z doterajšej ustálenej judikatúry ústavného súdu o uplatňovaní zásady prednosti ústavne konformného výkladu [ústavný súd v rámci tejto judikatúry opakovane zdôrazňuje, že v prípadoch, ak pri uplatnení štandardných metód výkladu prichádzajú do úvahy rôzne výklady súvisiacich právnych noriem, musí byť uprednostnený ten, ktorý zabezpečí plnohodnotnú, resp. plnohodnotnejšiu realizáciu ústavou garantovaných práv fyzických osôb alebo právnických osôb (II. ÚS 148/06, m. m. tiež III. ÚS 348/06, IV. ÚS 96/07, IV. ÚS 200/07, IV. ÚS 209/07, IV. ÚS 95/08, PL. ÚS 21/08 atď.), pozn.], dospel k záveru, že výklad § 41b ods. 1 zákona o ústavnom súde uplatnený v stanovisku trestnoprávneho kolégia zabezpečuje vyššiu mieru ochrany práv sťažovateľov než právny názor, na ktorých sú založené označené uznesenia I. senátu ústavného súdu.

Podľa § 6 zákona o ústavnom súde senát, ktorý v súvislosti so svojou rozhodovacou činnosťou dospeje k právnemu názoru odchylnému od právneho názoru vyjadreného už v rozhodnutí niektorého zo senátov, predloží plénu ústavného súdu návrh na zjednotenie odchylných právnych názorov. Plénum ústavného súdu rozhodne o zjednotení odchylných právnych názorov uznesením. Senát je v ďalšom konaní viazaný uznesením pléna ústavného súdu.

Keďže IV. senát ústavného súdu v súvislosti so svojou rozhodovacou činnosťou dospel k odchylnému právnemu názoru ako je vyjadrený v rozhodnutiach I. senátu ústavného súdu, predložil v zmysle prvej vety § 6 zákona o ústavnom súde plénu ústavného súdu návrh na zjednotenie odchylných právnych názorov senátov ústavného súdu. Plénum ústavného súdu návrh IV. senátu ústavného súdu prerokovalo a uznesením sp. zn. PLz. ÚS 2/2014 zo 7. mája 2014 prijalo zjednocujúce stanovisko, v zmysle ktorého „Bod II stanoviska trestnoprávneho kolégia Najvyššieho súdu Slovenskej republiky sp. zn. Tpj 44/2013 z 26. novembra 2013, ktoré súvisí s aplikáciou nálezu Ústavného súdu Slovenskej republiky sp. zn. PL. ÚS 106/2011 z 28. decembra 2012 (nález o asperačnej zásade), zabezpečuje dotknutým fyzickým osobám plnohodnotnú ochranu ich základných práv a slobôd, a preto je v plnom rozsahu aplikovateľný nielen v konaniach pred všeobecnými súdmi, ale aj v konaniach pred Ústavným súdom Slovenskej republiky.“.

V zmysle tretej vety § 6 zákona o ústavnom súde je senát ústavného súdu v ďalšom konaní viazaný zjednocujúcim stanoviskom vyjadreným v predmetnom uznesení pléna ústavného súdu, t. j. v posudzovanom prípade v uznesení sp. zn. PLz. ÚS 2/2014 zo 7. mája 2014. Aplikujúc uvedené ustanovenie zákona o ústavnom súde na vec sťažovateľa, ústavný súd v zhode so svojím zjednocujúcim stanoviskom dospel k záveru, že krajský súd v napadnutom uznesení neuplatnil ústavne konformný výklad § 41b ods. 1 zákona o ústavnom súde, v dôsledku čoho zároveň porušil základné právo sťažovateľa podľa čl. 17 ods. 1 ústavy a jeho právo podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru (bod 1 výroku tohto nálezu).

V nadväznosti na rozhodnutie o porušení základného práva sťažovateľa podľa čl. 17 ods. 1 ústavy a práva podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru ústavný súd už nepovažoval za potrebné osobitne sa zaoberať posudzovaním napadnutého uznesenia z hľadiska jeho súladu so zárukami vyplývajúcimi z obsahu čl. 7 ods. 1 dohovoru. Vzhľadom na zrušenie uznesenia krajského súdu a právne záväzný názor ústavného súdu sa otvára priestor pre rozhodnutie o treste podľa zásad pre ukládanie trestu odňatia slobody interpretovaných v súlade s nálezom ústavného súdu sp. zn. PL. ÚS 106/2011. Ústavný súd preto sťažnosti v tejto časti nevyhovel (bod 4 výroku tohto nálezu).

III.

Podľa čl. 127 ods. 2 ústavy ak ústavný súd vyhovie sťažnosti, svojím rozhodnutím vysloví, že právoplatným rozhodnutím, opatrením alebo iným zásahom boli porušené práva alebo slobody podľa odseku 1, a zruší také rozhodnutie, opatrenie alebo iný zásah. Ak porušenie práv alebo slobôd podľa odseku 1 vzniklo nečinnosťou, ústavný súd môže prikázať, aby ten, kto tieto práva alebo slobody porušil, vo veci konal. Ústavný súd môže zároveň vec vrátiť na ďalšie konanie...

Podľa § 56 ods. 2 zákona o ústavnom súde ak sa základné právo alebo sloboda porušili rozhodnutím alebo opatrením, ústavný súd také rozhodnutie alebo opatrenie zruší...

Podľa § 56 ods. 3 písm. b) zákona o ústavnom súde ak ústavný súd sťažnosti vyhovie, môže vrátiť vec na ďalšie konanie.

Vzhľadom na to, že ústavný súd rozhodol o tom, že uznesením krajského súdu sp. zn. 2 Tos 84/2013 zo 6. augusta 2013 bolo porušené základné právo sťažovateľa podľa ústavy a právo podľa dohovoru, bolo potrebné zároveň v zmysle čl. 127 ods. 2 ústavy a § 56 ods. 2 zákona o ústavnom súde rozhodnúť o jeho zrušení a v záujme efektívnej ochrany práv sťažovateľa aj vrátiť vec v zmysle § 56 ods. 3 písm. b) zákona o ústavnom súde krajskému súdu na nové prerokovanie (bod 2 výroku nálezu). Po zrušení napadnutého uznesenia a vrátení veci na ďalšie konanie bude krajský súd povinný opätovne rozhodnúť o sťažnosti

sťažovateľa, pričom bude viazaný právnymi názormi ústavného súdu vyjadrenými v časti II tohto nálezu (§ 56 ods. 6 zákona o ústavnom súde), ktoré zodpovedajú právnym záverom vyjadreným v bode II stanoviska trestnoprávneho kolégia.

Ústavný súd napokon rozhodol aj o úhrade trov konania sťažovateľa, ktoré mu vznikli v dôsledku právneho zastúpenia pred ústavným súdom advokátom JUDr. Štefanom Mesárošom, Štefánikova 84, Nitra. Ústavný súd pri priznaní náhrady trov právneho zastúpenia vychádzal z výšky priemernej mesačnej mzdy zamestnanca hospodárstva Slovenskej republiky za I. polrok 2013, ktorá bola 804 €, keďže išlo o úkony právnej služby vykonané v roku 2014. Náhradu priznal za dva úkony právnej služby (prevzatie a prípravu zastúpenia, spísanie sťažnosti) v súlade s § 1 ods. 3, § 11 ods. 3 a § 13a ods. 1 písm. a) a c) vyhlášky Ministerstva spravodlivosti Slovenskej republiky č. 655/2004 Z. z. o odmenách a náhradách advokátov za poskytovanie právnych služieb v znení neskorších predpisov (ďalej len „vyhláška“), a to každý úkon po 134 €, t. j. spolu 268 €, čo spolu s režijným paušálom dvakrát po 8,04 € (§ 16 ods. 3 vyhlášky) predstavuje sumu 284,08 €. Priznanú úhradu trov konania je krajský súd povinný zaplatiť na účet právneho zástupcu sťažovateľa (§ 31a zákona o ústavnom súde v spojení s § 149 Občianskeho súdneho poriadku) (bod 3 výroku tohto nálezu).

Vzhľadom na čl. 133 ústavy, podľa ktorého proti rozhodnutiu ústavného súdu nie je prípustný opravný prostriedok, toto rozhodnutie nadobúda právoplatnosť dňom jeho doručenia účastníkom konania.

P o u č e n i e : Proti tomuto rozhodnutiu nemožno podať opravný prostriedok.

V Košiciach 19. júna 2014